

AYAHUASCA

Dit advies is gericht aan alle smartshops en online shops die handelen in ethnobotanische planten, waarmee Ayahuasca kan worden bereid. Het advies richt zich ook op die groepen die deze planten zelf inkopen of invoeren of die openlijk op internet en social media adverteren met door hen te organiseren Ayahuasca ceremonies. Deze informatie dient als handvat voor iedereen die zich bezighoudt met Ayahuasca. Het is belangrijk dat iedere betrokkene weet hoe binnen de grenzen van de wet te handelen en de klant en deelnemers op dit punt te adviseren.

Uitspraak Santo Daime kerken 28 februari 2018

Tot onze spijt en zorg heeft het gerechtshof te Amsterdam de in Nederland gevestigde Santo Daime kerken op 28 februari jl. het recht ontzegd nog langer Ayahuasca uit Brazilië te importeren voor hun erediensten.¹ Tot op heden was dit de kerken wel toegestaan op grond van hun fundamentele recht op godsdienstvrijheid, zoals vastgelegd in artikel 9 van het EVRM (het Europees verdrag van de Rechten van de mens). Het verantwoorde en religieuze gebruik van Ayahuasca binnen de erediensten van de Santo Daime kerk viel volgens de rechter onder de bescherming van dit artikel.

Het hof te Amsterdam heeft deze eerdere rechterlijke oordelen nu herzien en geoordeeld dat de Santo Daime kerken in Nederland deze bescherming niet meer genieten. Medebepalend voor dit oordeel was dat het gebruik van Ayahuasca buiten de gecontroleerde religieuze setting om verontrustend was toegenomen. De kerken zijn tegen deze laatste uitspraak van het hof in beroep gegaan.

Ten onrechte is er tot op heden door velen van uitgegaan dat de invoer en het verhandelen en verstrekken van Ayahuasca meer in het algemeen legaal was in Nederland. Dit is nooit het geval geweest. De uitzondering op grond van artikel 9 van het EVRM gold vanaf 2001 op grond van rechterlijke uitspraken alleen voor de officiële Santo Daime kerken.

Ayahuasca heeft geen legale status in Nederland

Ayahuasca is een thee, bereid uit planten die van nature DMT en MAO-remmers bevatten, zoals de planten *Psychotria viridis* en *Banisteriopsis caapi*. In 2001 liet de International Narcotics Control Board (de INCB), ofwel de drugswaakhond van de Verenigde Naties, al aan de Nederlandse autoriteiten weten dat Ayahuasca niet onder de werking valt van het Psychotrope Stoffen Verdrag van 1971. Voor dat verdrag is Ayahuasca een vrij verhandelbaar product. Het INCB handhaaft deze visie tot op heden. *Psychotria viridis* bevat van nature DMT, een door het Psychotrope Stoffen Verdrag verboden psychoactieve stof. Maar de planten *Banisteriopsis caapi* en *Psychotria viridis* staan zelf niet vermeld op de lijsten met verboden stoffen van het verdrag. Het verdrag is namelijk

¹ Arrest Gerechtshof Amsterdam, 28 februari 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:689

nooit bedoeld geweest om planten of levende organismen die van nature een psychoactieve stof bevatten, te verbieden. Dat zou neerkomen op het verbieden van vele natuurproducten en dat is nooit de bedoeling geweest. De INCB stelt zich daarom op het standpunt dat planten die van nature de op zich verboden stof DMT bevatten zelf niet onder de verboden vallen van het Psychotrope Stoffen Verdrag. En dat betekent in de woorden van het INCB ook dat *“preparations (e.g.) decoctions made of these plants, including Ayahuasca are not under international control and, therefore, not subject to any of the articles of the 1971 Convention.”*

De Nederlandse rechter heeft deze uitleg van het INCB nooit willen volgen. In het beroemde Paddo-arrest van 2002 bepaalde de Hoge Raad dat enigerlei bewerking van verse hallucinogene paddenstoelen deze tot verboden preparaten in de zin van de Opiumwet en Psychotrope Stoffen Verdrag maakte.² Indertijd stonden hallucinogene paddenstoelen nog niet vermeld op de lijsten van de Opiumwet en het Psychotrope Stoffen Verdrag, ondanks het feit dat ze de verboden stoffen psilocybine of psilocine bevatten. Verse paddenstoelen konden daarom vrij worden verhandeld. Maar, zo oordeelde de Nederlandse Hoge Raad, enigerlei *actieve* bewerking van de paddenstoel maakt deze tot de psychotrope stof, die het van nature bevat. Het verhandelen van actief gedroogde paddenstoelen werd daarmee strafbaar, evenals het vermalen of vermengen van de verse paddenstoel.

Sindsdien geldt in Nederland dit oordeel van de Hoge Raad als vaste jurisprudentie voor alle producten die van nature een psychoactieve stof bevatten. Het betekent dat Ayahuasca, zijnde een aftreksel dat actief is bereid uit planten die o.a. de verboden stof DMT bevatten, door de Nederlandse rechter als een illegaal product, of wel *hard drug*, wordt beschouwd. Dit is een uitleg die verder gaat dan het Psychotrope Stoffen Verdrag vraagt en die ook afwijkt van die van het INCB.

De Santo Daime kerken mochten desondanks van de Nederlandse rechter deze drank de afgelopen 17 jaar legaal invoeren en tijdens de erediensten aan hun kerkleden verstrekken, omdat dit op religieuze basis gebeurde en daarom de bescherming van artikel 9 EVRM, het recht op vrijheid van godsdienstuitoefening, genoot. Ieder ander gebruik ervan was in feite illegaal.

Het toegenomen gebruik van Ayahuasca buiten de religieuze setting

Het fenomeen Ayahuasca heeft in de loop der jaren buiten de religieuze context enorm aan bekendheid en populariteit gewonnen. De planten waarmee Ayahuasca kan worden bereid, worden al jaren vrij verkocht door middel van websites en smartshops. Op het moment zijn er honderden groepen die dit sacrament in hun programma hebben opgenomen. En de planten waarmee het kan worden bereid, worden op grote schaal geïmporteerd, doorverkocht en na bereiding in groepsverband geschonken. Deze ontwikkeling kon tot nu toe plaatsvinden in een soort van schemergebied, waarbij de onduidelijkheid rondom de legale status van Ayahuasca werd aangegrepen om de drank vrij te verhandelen en bewerken.

² Hoge Raad 5 november 2002, gepubliceerd in NJ 2003/488

Sinds een aantal jaren waarschuwt de INCB nadrukkelijk voor deze ontwikkeling. Het laat weten dat Ayahuasca nog steeds niet onder de controle van het Psychotrope Stoffen Verdrag is geplaatst, maar dat het groeiend gebruik van de drank buiten de traditionele en religieuze setting de INCB zorgen baart. De onduidelijkheid over de legale status van Ayahuasca, zo vermeldt het INCB-rapport van 2012: *“is exploited by drug trafficking networks and online retailers, resulting in increased trade, use and abuse of these plant materials in many countries.”*³ De INCB raadt in het rapport de individuele lidstaten, waaronder Nederland, dan ook aan hiertegen op te treden. De lidstaten kunnen verdergaande maatregelen nemen dan het psychotrope Stoffen Verdrag vraagt. Dat was in Nederland al gebeurd met het arrest van de Hoge Raad waarin enigerlei bewerking van een hallucinogeen natuurproduct zoals de *Psychotria viridis* er een illegaal product van maakt. De teugels zijn nu verder aangetrokken met de uitspraak van februari 2018 van het gerechtshof Amsterdam waarin het tot nu toe geaccepteerde religieuze gebruik door de Santo Daime kerken van Ayahuasca plotsklaps illegaal is verklaard. Het lijkt er op dat de Nederlandse rechter hiermee het kind, d.w.z. het verantwoord spiritueel gebruik van Ayahuasca, met het badwater heeft weggegooid.

Het verhandelen en invoeren van onbewerkte planten blijft legaal

Het feit blijft staan dat de planten die van nature psychoactieve stoffen bevatten, legaal zijn zolang ze niet als zodanig op één van de lijsten van de Opiumwet of het psychotrope Stoffen Verdrag staan vermeld. Dat betekent dat het importeren van bijvoorbeeld (delen van) de *Banisteriopsis caapi* en *Psychotria viridis* op zich niet strafbaar is. Problemen rijzen slechts wanneer planten zoals *Psychotria viridis* actief bewerkt blijken. Zo werd het invoeren van gedroogde bladeren van *Psychotria viridis* toegestaan omdat niet te bewijzen was dat het om actief gedroogde plantendelen ging. De blaadjes konden even zo goed door de zon zijn gedroogd in het land van herkomst, zo erkende de douane. Soms komt ook de douane er zelf niet meer uit en keurt ze de import van gemalen planten met psychoactieve werking goed. Dit gaat echter verder dan dat de officiële jurisprudentie accepteert.

Advies

Deze fragiele legale status van de grondstoffen van Ayahuasca noopt ons tot een dringend advies aan de smartshops en anderszins bij Ayahuasca betrokken groeperingen. Iedereen die deze planten importeert, verkoopt, bereidt of verstrekt aan derden dient zich ervan bewust te zijn, dat het hier om producten gaat waarvan de grens tussen legaal en illegaal diffuus en precair is. Door de Nederlandse rechter is iedere bewerking van de originele planten(delen) in feite strafbaar en in strijd met de Opiumwet verklaard. De Santo Daime kerken werd tot voor kort als uitzondering toegestaan Ayahuasca binnen de strikte setting van hun erediensten aan hun leden te verstrekken op grond van het beschermde recht van godsdienstuitoefening. Eén van de redenen van het nu ook aan de kerken opgelegde verbod is de enorme wildgroei die alom heeft plaatsgevonden van

³ Report of the International Narcotics Control Board for 2012, United Nations, New York, 2013, p. 46, paragraphs 328 and 329

niet-religieus, niet-traditioneel gebruik van de drank. Ons dringend advies is om bij het verhandelen van de grondstoffen van Ayahuasca de grenzen van de wet zoals hier beschreven, scherp in de gaten te houden, onverantwoord gebruik ervan af te raden en geen aanwijzingen aan potentiële kopers te geven voor de bereiding van Ayahuasca.

Het gaat hier om de *Psychotria viridis*, Diplopterys soorten, *Mimosa hostilis*, Acacia soorten en vele andere planten die DMT bevatten. Ook de *Banisteriopsis caapi* plant, welke geen DMT bevat, is betrokken maar slechts als MAO-remmer, een katalysator die de DMT uit de andere planten werkzaam maakt. Het verkopen van een mixture van een DMT bevattende plant en de *Banisteriopsis caapi* kan al worden gezien als een bewerking ter bereiding van Ayahuasca. Beide planten(delen) kunnen zoals gezegd wel apart worden verkocht.

Als je Ayahuasca planten onbewerkt en ongemalen importeert en de douane denkt deze in beslag te kunnen nemen, dan kun je dit met succes aanvechten, mits je kunt aantonen dat deze inderdaad onbewerkt zijn en mits je de plant niet als "thee" op je website verkoopt.

Wij hopen hiermee enige duidelijkheid te hebben verschaft in deze onderhand complexe materie en hopen iedereen te motiveren om waar nodig de import, productje, verkoop en distributie inclusief het adverteren, verpakken en labelen van deze planten aan te passen en daarmee een zo verantwoord mogelijk gebruik ervan te waarborgen.

Bijlagen:

- Enkele voorbeelden
- Wat mag niet en wat mag wel?
- Belangrijke tip

BIJLAGEN

Enkele voorbeelden

- Er wordt niet altijd een voor eenieder even duidelijk onderscheid gemaakt tussen ‘onbewerkt’ dat een legale status inhoudt en ‘bewerkt’ dat strafbaarheid impliceert.
- De Douane verklaarde in recente zaken dat de “uitgedroogde blaadjes van de *Psychotria viridis*” en “de vermalen bast van de wortel van de Mimosa plant” niet bewerkt zijn. De Hoge Raad maakte in 2002 echter uit dat enigerlei bewerking van een op zich legaal natuurproduct dat psychoactieve stoffen bevat, het gehele product illegaal maakt. Hiervoor is vermalen, vermengen en actief drogen al voldoende. Uitdroging door tijdsverloop of door de zon vallen hier niet onder.
- In het verlengde van deze jurisprudentie van de Hoge Raad levert het mengen van een kruidenproduct waarin (gemalen) Ayahuasca planten zijn verwerkt, een verboden product op.
- Het importeren van de voorbereide drank Ayahuasca vanuit Zuid-Amerika impliceert een directe overtreding van de Opiumwet, artikel 2A.
- Het extraheren van DMT uit een plant wordt ook door het Psychotrope Stoffen Verdrag gedefinieerd als een verboden handeling. Het wordt gezien als het vergaren en verwerken van pure DMT en is als zodanig strafbaar.
- Het kopen van de planten waarmee Ayahuasca kan worden bereid is op zich niet strafbaar, maar het bereiden ervan voor eigen gebruik wel. Bezit voor eigen gebruik kent wel een lager strafmaximum en wordt in principe niet vervolgd wanneer het een hoeveelheid betreft van 0,5 gram of minder.⁴
- Het verkopen van de planten in onbewerkte (niet gemalen) vorm is niet verboden, maar het verkopen ervan met gebruiksaanwijzing tot het bereiden van Ayahuasca kan worden gezien als gelegenheid verschaffen of uitlokking, omdat het de klant aanzet om iets illegaals te doen (artikel 10a Opiumwet).

⁴ Zie <https://www.om.nl/organisatie/beleidsregels/overzicht-0/algemeen/@88338/aanwijzing-opiumwet-0/>: Indien de handelingen (---) betrekking hebben op een geringe hoeveelheid bestemd voor eigen gebruik, geldt een lager strafmaximum (artikel 10, zesde lid, OW) of is de handeling niet strafbaar (artikel 10a, tweede lid, OW). Onder een geringe hoeveelheid wordt verstaan: een hoeveelheid/dosis die doorgaans wordt aangeboden als gebruikershoeveelheid. Hierbij kan worden gedacht aan bv. één bolletje, één ampul, één wikkel, één pil/tablet (in elk geval een aangetroffen hoeveelheid van maximaal 0,5 gram); een consumptie-eenheid van 5 ml GHB. (---) Opsporing: geen gerichte opsporing; geen in verzekeringstelling

Wat mag niet?

Het importeren, bezitten of verhandelen van vooraf bereide Ayahuasca thee

Het importeren, bezitten of verhandelen van gemalen Ayahuasca planten

Ayahuasca “kits” (setjes van de plant *Banisteriopsis caapi* samen met een DMT bevattende plant) verkopen

Ayahuasca recepten bij de planten leveren, of de klant informeren over bereidingswijzen

Smartshop producten, waaronder rookbare of snuifbare mengsels, samenstellen of verkopen waarin (gemalen) planten die DMT bevatten zijn verwerkt

Het als burger bereiden van onbewerkte planten die van nature DMT bevatten voor eigen gebruik (hiervoor geldt een lager stafmaximum, zie noot 4)

Bereiden van onbewerkte planten die van nature DMT bevatten als Ayahuasca facilitator

Verstrekken van Ayahuasca aan derden (in geval van verstrekken voor eigen gebruik geldt een lager stafmaximum, zie noot 4)

Het bereiden en verstrekken van Ayahuasca aan derden in groepsverband

Adverteren met Ayahuasca ceremonies (door facilitator)

Het adverteren met Ayahuasca als zijnde een hallucinogene drank

Wat mag wel?

Importeren en invoeren van onbewerkte planten die van nature DMT bevatten (niet gemalen, niet actief gedroogd)

Opslaan en in voorraad hebben van onbewerkte planten die van nature DMT bevatten

Herverpakken en verhandelen van onbewerkte planten die van nature DMT bevatten mits als apart “product”

Labelen, marketing en adverteren van onbewerkte planten die van nature DMT bevatten mits als apart “product”

Bezit van onbewerkte planten die van nature DMT bevatten als burger of als Ayahuasca facilitator

Belangrijke tip:

Verkoop geen "Ayahuasca" thee, maar verkoop de planten "sec". Als je een internetshop hebt, dan is onderstaande disclaimer aan te bevelen:

"This product is not sold or intended for the purpose of human consumption. This is a botanical specimen of ethnographic value and interest, and is delivered with no expressed or implied application or purpose"

Als je je klanten wilt informeren over hoe het te bereiden, dan is het volgende antwoord veilig en ethisch:

"Thanks for your inquiry about the use of Ayahuasca and its admixtures. [our website] has no intention of promoting Ayahuasca use. We provide this shamanic tool for those who know what they need. We expect our customers to know about the tools and respect their inherent powers, and we assume that our customers are aware of the legal status of the plants and their preparations. We only provide basic historical information in our descriptions, as our products are sold as botanical specimens of ethnographic value and interest, and are delivered with no expressed or implied application or purpose."

Please understand that we cannot provide usage instructions. It is, in our opinion, impossible and unethical to compress the subject of Ayahuasca into a kit with a manual, simply defining it within a thousand words. Most plants on our website have been used and researched by shamans for centuries and we consider their healing properties as too complex and wide-ranging to bundle them in a manual. There is a wealth of user report and recipes on Ayahuasca in the web (www.ayahuasca.com). Visiting this website and its Forum will certainly encourage you in doing your own research, to learn about all the aspects on this comprehensive subject. Furthermore, you will notice that by researching the healing plants, you will already have set your mind in that direction, stimulating the healing to start right at the point your research starts, guiding you to a whole new understanding of the sacred shamanic plants. It is more than rewarding to conduct research for yourself on such an important and far-reaching topic: you can compare the different reports and recipes and find the most suitable one, and you might find additional information that will lead you into new directions. Also, after having conducted some research, you will feel much more comfortable in putting your research into practice. Furthermore, you might have talked to other neo-shamans that can give you first-hand advice and hints, thereby broadening your circle of knowledgeable friends and colleagues. In the end you will own much more information than we could ever provide in a manual or kit and your opinion will not be biased by anyone but yourself. We advise you to register and investigate the Ayahuasca Forum before placing your order. The use and preparation of Ayahuasca and other products on our website is documented and discussed there in detail by experienced members. This is the best place to start your research."